

בגין וירין
ברחה מן האחריות

מיתות

היאחזויות המתוכננות בקפאה. בהיאחזויות ניתן להחזיק רק חיללי נח"ל. כיוון שלצה"ל לא היו גרעינים פנויים להיאחזויות אלה, ביקש אריק להעביר אליהן גרעינים מהיאחזויות קיימות בגדה וליישב באלה גרעינים אורחיים.

מעשה זה כשלעצמו היה אחיות-עניינים. לא כל ההיאחזויות הצבאיות בגדה המערבית בית נועדו לאיזורים. את חלקן לא ניתן בכלל לאזרה ולהקים בהן ישובים שיהיו מסוגלים לשאת עצמם. אבל זאת היתה הדרך היחידה להקים ישובים נוספים בגדה מבלי להרגיז את האמריקאים.

אריק ראה את עצמו מכוסה בהחלטת ועדת-השרים לענייני ביטחון. אולם בר ניגוד למה שהיה מקובל בעבר הוא לא ביקש אישור מראש-הממשלה ושרי-החוזק לפעול לביצוע ההחלטה. בינתיים שוב השתנו התנאים המדיניים. אתרסון וואנס הגיעו לארץ, שוב נראתה אפשרות לחדוש הגרעינים. כתוצאה מכך הוקפאו כל ההכנות להקמת ההיאחזויות. למעשה, מי זה ארבעה שבועות לא נעשה דבר למימוש תוכנית ההיאחזויות. גם אריק הבין כנר-אה שהקמת ההיאחזויות ערב ועידת קמפי דיוויד תראה כניסיון-חבלה שקוף.

ייתכן שכל העניין היה נשכח עד לפיי צוץ הבא במשא-ומתן, לולא הובא דבר זה פגישה של נציגי הגופים המיישבים עם שרי החקלאות, באיחור של שבועיים, לידעת ח"כ יוסי שריד. שריד פעל אז באומץ וכתבונה ומילא את שליחותו כחבר-כנסת. הוא שיגר מכתב ליו"ר ועדת החוץ והביטחון שבו תבע לדעת מדוע לא הובאה החלטה ועדת-השרים לידעת חברי ועדת החוץ והביטחון.

בנקודה זו עדיין יכלה הממשלה להצייל את עצמה. אילו היו לראשיה האזורים המשכילים היו מצהירים מיד: „נכון. אומנם התקבלה החלטה כזו, אבל כיוון שהתנאים השתנו, היא בטלה ומכאן שאלה או מוקפאת.“ אלא שאת מקום השרי כל-הישר תפס הטימטום. שרי הממשלה עדיין השתעשעו בתעתועי-השווא כי נריתן להסתיר את האמת מהעם ולהוליכו שולל. מסך של איפול הוטל על אותה החלטה אומללה. דוברי הממשלה ושריה הסתככו בהכחשות ובהטעויות, כשאת היתפקיד המרכזי בתחום זה ממלא ייגאל ידן. הצנוניה הופעלה משקולים פוליטיים פנימיים, למנוע ויכוחים ציבוריים.

כפי שניתן היה לצפות, היתה זו משימה שנועדה מראש לכישלון: יתוך ימים ספורים יצא המרצע מן השק, בעזרת הפעילה של אנשי שלום עכשווי. אלא שר בצורה זו הוצגה ההחלטה כאילו התקבלה רק לאחרונה מתוך מגמה לטרפד את ועידת הפיסגה בקמפ-דייוויד. הממשלה הוציאה בערוותה: חבר אנשים שאינו מסור גל לעבוד עבודת-ציונות או להשגב מראש כיצד למנוע השתכחות. לא נמצא בכל הממשלה מי שימסור הודעה מוסמכת וי (המשך בעמוד 38)

והניצי, שהתקבל בישיבת הממשלה שבוע קודם לכן והעלה את הצעתו. להצדקתה הוא התבסס על פרוטוקול הפגישה האחרונה שנערכה בין סאדאת לעזר וייצמן, ושנרשם בידי היועץ-המשפטי לממשלה הרופסוקר אהרון ברק. באותו פרוטוקול היה משפט בו רמז סאדאת שבמיסגרת ההסדר ניתן יהיה למצוא פתרון למאחזים צבאיים ישראלים בגדה המערבית. חברי ועדת השרים התבקשו לפרש משיפט זה כהסכמה מראש של סאדאת לכך, שאין לו דבר נגד היאחזויות צבאיות ל"אבטחת ביטחון ישראל, אלא רק נגד ישרים והתנחלויות אורחיות. והם פירשו זאת כך. אפילו עזר וייצמן לא התנגד. הצעתו של אריק היתה להקים את ההיאחזויות בבקעת-הירדן מתוך הנחה שגבי ההיאחזויות באיזור זה קיים קונצנזוס לאומי: הן תואמות את „תוכנית אלון“, את מדיניות המערך ואת עקרונותיה הגמישים של ד"ש. אחד הנימוקים בעד הקמת ההיאחזויות היה גם הטיעון, שהם יספקו לממשלה קלף מיקוח נוסף בעת המשא-ומתן לכשישתדש, כדי „ש יהיה מאיפה לרדת“ תמורת ויתור מצרי להשאר ישובים אחרים.

היחיד שהתנגד להחלטה היה סגן ראשי הממשלה ייגאל ידן. הוא הודיע שיערער על ההחלטה. אולם טענתו של ידן כיום, שהבין מהודעת עצמו כי היא מעכבת את ביצוע ההחלטה, או שהיא מבטלת אותה למעשה עד שמגיש ההצעה יעלה אותה שוב במליאת הממשלה, אין לה על מה לסמוך. בפרוטוקול נרשם במפורש כי אריק שרון שאל אם פירוש הודעת ידן שיערער מובנה שאין החלטה. על כך השיב ראש-הממשלה: „ההחלטה התקבלה.“

בגין סחם את פיו של ידן בטענה שההסכם הקואליציוני מקנה לד"ש זכות ערעור על התחליות אבל לא על היאחזויות נח"ל.

השרים „שכחו“ את ההחלטה

מן קצר אחרי אותה החלטה, חודשו המגעים עם המצרים. העניינים החלו להתגלגל בקצב מהיר. כל חברי הממשלה היו שקועים בתככים הפנימיים בתוך הריממשלה ונעולים על הדיונים המדיניים. עד ששכחו את אותה החלטה בדבר הקמת חמש ההיאחזויות. הפסיקו לדון או לטפל בה. היתה ביניהם מעין הסכמה שבשתיקה, שעם חידוש המגעים אין להיעלות את ההיאחזויות.

היחיד שלא שכח את ההחלטה היה אריק שרון. יומיים אחרי סיום ועידת לידס, ב-21 ביולי, לפני שוועידת הפיסגה בקמפי דיוויד נחתה, כינס את מזכירי התנועות המיישבות, בנוכחות נציגי משרד-הביטחון, ביקש מהם להכין גרעיני התישבות. אלא שגרעינים אלה לא נועדו לי-

פרשת ההיאחזויות

הפכה לקירקס!

חבלה-או

מה שאירע במציאות נראה כלקוח מן תוך מהתלה חלמאית. אילו היה הדבר מתרחש בממשלת מדינה אחרת, היה בהחלט מקום ללעוג, לבזוז ולצחק לאידה של אותה מדינה. אבל קומדיית הטעויות, השטויות וההבלים הן התחוללה בנושא החיוני ביותר לגורל המדינה. היא כבר לא יכלה לפגוע באמינותה של הממשלה אלא רק להציגה כהבורה של שוטים שאיבדה את השליטה על מהלך המאורעות ושכל צעד שלה חסר שיקול-דעת וראייה מפוכחת.

נח"ל

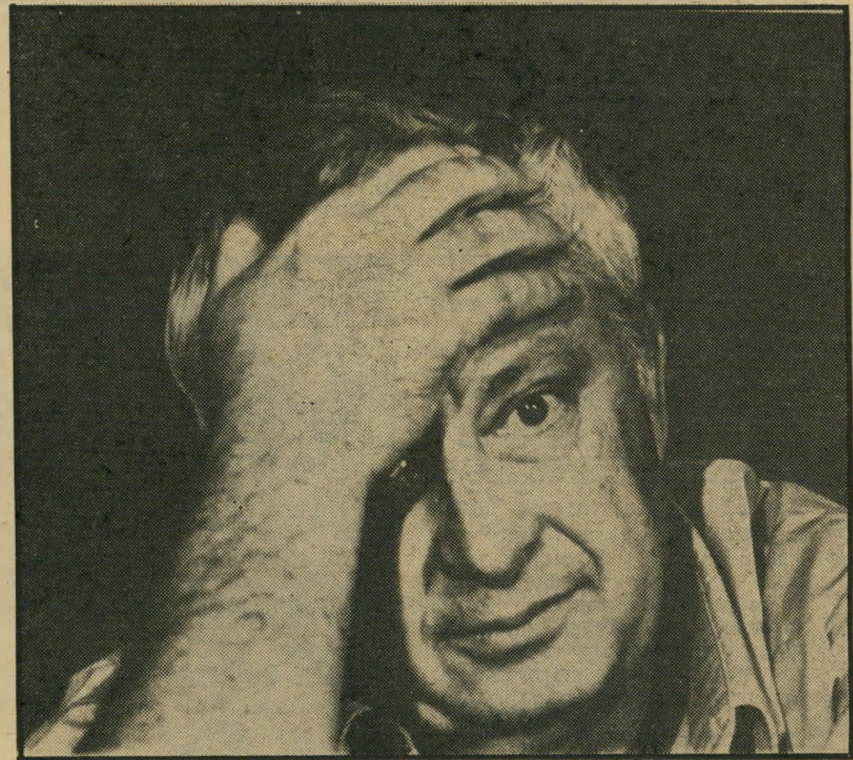
חלם

החלטת ועדת-השרים לענייני-ביטחון על הקמת חמש היאחזויות נח"ל צבאיות בבקעה, התקבלה ב-28 ביוני, לפני שפגישת וייצמן-סאדאת בולצבורג, ועידת

במבט ראשון נראתה הפרשה כולה כמזימה מאקייבליסטית, ערמומית ומי תוכמה. מי ושעקב אחרי השתלשלותה בר אמצעייה-תיקשורת, לא יכול היה להמנע מהמסקנה הנחרצת: ממשלת-ישראל, הבורחת מפני כל אפשרות של הסדר שלום, שלא-על-פיתוחאיה, החליטה לטרפד את חידוש יוזמת השלום; ערב כינוס הוועידה המשולשת בקמפ-דייוויד קיבלה החלטה על הקמת חמש התחליות נוספות בגדה המערבית, מתוך רצון לקבוע עובדות סופיות בשטח, לפני כל הסדר אפירי ומתוך ידיעה ברורה שהחלטה זו עלולה לסכל את המשך השיחות.

אילו אלה היו פני הדברים, ניתן היה להבין את המהלך אם כי לא להצדיקו: ממשלת בגין, הנאמנה לעקרונות ארץ-ישראליים, ראלה השלמה החרחיתם על דגלה ומצעה, הגיעה למסקנה כי השלום מסכן את קיומה של ישראל, מבקשת למנוע את כפיית

אריק שרון

„יש לי ראש נפוח!“

לידס ופגישת קמפ-דייוויד נראה באופק, כדי להבין כיצד ומדוע התקבלה, כדאי לשחזר את המועד. זה היה יבועיים אחרי היםים שבהם נראה היה כי מנחם בגין עומד ליפול; שבווע ורצי אחרי ישיבת הממשלה שבה נוסחה התשובה השלילית לשאלות שהציגה ארצות-הברית בדבר עתיד הריבונות באוטונומיה בשטחים. פרט פיקאנטי: ההחלטה התקבלה בי אותו יום עצמו שבו הפסיק אייבי נתן את ישיבת-הערב שלו, שכוונה נגד הקמת התחליות נוספות בשטחים. יום ההצעה בוועדת-השרים היה, כמורבן, שרי-החקלאות אריאל שרון, שמאן החלו שיחות-השלום לא חדל להתרועע על מחדלי הממשלה „שאינה מתנחלת“ אבל באופן פארדוכסאלי היה זה דווקא שרון הבטחון, עזר וייצמן, מתנגד התחליות, שגרם בעקיפין לקבלת ההחלטה.

תו עליה בכל מחיר, אפילו באמצעים טירפוד וחבלה. היתה רק אפשרות אחת גרועה יותר מפרשנות זו: שהתיסבוכת האומללה שבה סיבכה הממשלה את עצמה נגרמה שלא במתכוון, לא כתוצאה מתיכיון טכסטני מוקדם, אלא מתוך טימטום פשוט.

עד כמה שהדבר נראה אבסורדי, הרי בחינת השתלשלות המאורעות מובילה דוורקא למסקנה השגויה, היא מזכירה את הריבדיחה הידועה על הגבר שפגש את חברו ובישר לו: „ראיתי אותך אתמול בוועל את אשתך על המירפסת.“ כאשר פרץ הידיד בצחוק רועם תמה על כך המספר: „מה אתה צוחק?“

השיב לו הבעל: „זה בכלל לא הייתי אני. אני לא הייתי אתמול בבית.“ גם ממשלת-ישראל יכלה לצחוק נוכח ההאשמות שהוטחו השבוע כלפיה בכל העולם. אבל צחוקה נובע מכך שהיא גם כן „לא היתה בבית“ כאשר דפקו לה שם את התדמית.